

Sygn. akt **XXVII Ca 2135/21**

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20 kwietnia 2022 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie XXVII Wydział Cywilny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący:	Sędzia Iwona Grzegorzewska
-----------------	-----------------------------------

po rozpoznaniu w dniu 20 kwietnia 2022r. w Warszawie

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa (...) **sp. z o.o. w W.**

przeciwko **Bank (...) S.A. w W.**

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanego

od wyroku Sądu Rejonowego dla Warszawy - Śródmieścia w Warszawie

z dnia 31 maja 2021 r., sygn. akt I C 533/20

1. oddala apelację;
2. zasądza od Banku (...) S.A. w W. na rzecz (...) sp. z o.o. w W. 450 (czterysta pięćdziesiąt) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa prawnego w postępowaniu apelacyjnym.

Sygn. akt **XXVII Ca 2135/21**

UZASADNIENIE

Powód wniósł o zasądzenie od pozwanego kwoty 4.062 zł z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 16.09.2017 roku do dnia zapłaty, a także o zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kosztów procesu, tytułem zwrotu części prowizji w związku z przedterminową spłatą kredytu konsumenckiego. Pozwany wniósł o oddalenie powództwa.

W piśmie procesowym z dnia 13.04.2021 r. powód ograniczył żądanie do kwoty 3.969,29 zł z odsetkami jak w pozwie.

Wyrokiem z dnia 31 maja 2021 roku Sąd Rejonowy dla Warszawy – Śródmieścia w Warszawie:

1. umorzył postępowanie w zakresie żądania zasądzenia kwoty 92,71 zł (dziewięćdziesiąt dwa złote 71/100) z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 16 września 2017 roku do dnia zapłaty,
2. zasądził od pozwanego Banku (...) spółki akcyjnej z siedzibą w W. na rzecz powoda (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. kwotę 3.969,29 zł (trzy tysiące dziewięćset sześćdziesiąt dziewięć złotych 29/100) z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 27 października 2017 roku do dnia zapłaty,
3. oddalił powództwo w pozostałej części,

4. zasądził tytułem zwrotu kosztów procesu od pozwanego Banku (...) spółki akcyjnej z siedzibą w W. na rzecz powoda (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. całe koszty procesu wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia uprawomocnienia się niniejszego orzeczenia do dnia zapłaty i pozostawił szczegółowe wyliczenie kosztów procesu Referendarzowi Sądowemu.

Jak ustalił Sąd orzekający w I instancji, w dniu 29.06.2016 r. I. L. (pożyczkobiorca) zawarła z poprzednikiem prawnym pozwanego (...) Bank S.A. we W. (pożyczkodawcą) umowę pożyczki w kwocie 36.769,76 zł (§ 2 ust. 1) na okres od dnia 29.06.2016 r. do dnia 1.07.2025 r. (§ 1 ust. 1), przy prowizji w kwocie 4.569,76 zł (§ 1 ust. 4 lit. b) i opłacie przygotowawczej w kwocie 100 zł (§ 1 ust. 4 lit. a).

Wszystkie należności wynikające z powyższej umowy zostały całkowicie spłacone w dniu 12.10.2017 r.

W dniu 15.01.2019 r. I. L. zawarła z powodem umowę, na podstawie której przeniosła na powoda wierzytelności przysługujące mu wobec pozwanego z tytułu obniżenia całkowitego kosztu kredytu w związku z przedterminową spłatą całości powyższej pożyczki (§ 1 ust. 1). Umowa cesji nie została z nią zawarta na skutek podstępu ani wyzysku.

Wobec cofnięcia pozwu co do kwoty 92,71 zł z odsetkami Sąd Rejonowy umorzył postępowanie na podstawie art. 355 k.p.c. W ocenie Sądu I instancji, w pozostałej części powództwo było zasadne w przeważającym zakresie.

Na podstawie art. 49 ust. 1 ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim (dalej: u.k.k.) Sąd pierwszej instancji zważył, iż pozwany był zobowiązany do zwrotu części prowizji w wysokości proporcjonalnej do czasu, w którym należność wynikająca z umowy pożyczki została przedterminowo opłacona. Umowa została zawarta na okres od dnia 29.06.2016 r. do dnia 1.07.2025 r., czyli na 3289 dni, natomiast należność została opłacona w dniu 12.10.2017 r., czyli po 470 dniach. Zatem pozwany był obowiązany do zwrotu 85,71% ($3289 - 470 : 3289 = 85,71\%$) z prowizji i opłaty wynoszących łącznie 4.669,76 zł, a zatem 4.002,45 zł ($4.669,76 \text{ zł} \times 85,71\% = 4.002,45 \text{ zł}$). Skoro jednak powód domagał się zasądzenia kwoty niższej, tj. 3.969,29 zł, to Sąd był tym żądaniem związany i kwotę tę zasądził od pozwanego na rzecz powoda.

Powód nabył roszczenie wobec pozwanego na podstawie umowy opartej na art. 509 k.c. Ważność i skuteczność tej umowy nie budziła wątpliwości Sądu Rejonowego. Pozwany zarzucił natomiast, że umowa jest nieważna „ze względu na zawarcie jej przez cedenta pod wpływem błędu, a nawet podstępu”. Ze stwierdzeniem tym Sąd I instancji nie zgodził się, ponieważ wada oświadczenia woli w postaci błędu lub podstępu nie stanowi podstawy bezwzględnej nieważności czynności prawnej (art. 58 § 2 k.c.), a jedynie pozwala na uchylenie się od skutków prawnych tej czynności prawnej (art. 84 § 1 k.c., art. 86 § 1 k.c.), do czego niezbędne jest złożenie stosownego oświadczenia (art. 87 k.c.) w terminie rocznym od wykrycia błędu (art. 88 § 2 k.c.). Tymczasem brak jest jakiegokolwiek dowodu na okoliczność złożenia takiego oświadczenia przez cedenta, a pozwany nawet nie twierdził, aby takie oświadczenie zostało złożone. Wobec tego nawet gdyby umowa cesji rzeczywiście miała zostać zawarta przez cedenta pod wpływem błędu (do czego zdaniem Sądu nie ma żadnych podstaw), to i tak nie powodowałoby to nieważności tej umowy z uwagi na brak złożenia przez cedenta oświadczenia o uchyleniu się od skutków prawnych tego oświadczenia woli.

W ocenie Sądu I instancji nie można było uznać, iż umowa cesji była sprzeczna z zasadami współżycia społecznego (art. 58 § 2 k.c.) wyłącznie z tego powodu, że wartość nabytego roszczenia przekraczała (nawet znacznie) cenę uzyskaną przez cedenta.

Sąd Rejonowy na podstawie art. 481 § 1 i 2 k.c. zasądził od pozwanego na rzecz powoda odsetki ustawowe za opóźnienie, mając na uwadze, że pozwany zgodnie z art. 52 u.k.k. powinien był dokonać zwrotu części prowizji w terminie 14 dni od dnia wcześniejszej spłaty pożyczki w całości, a więc w terminie 14 dni od dnia 12.10.2017 r., czyli do dnia 26.10.2017 r., a zatem od dnia 27.10.2017 r. pozostawał w opóźnieniu i od tego dnia zasądzono od niego odsetki, oddalając powództwo w zakresie obejmującym żądanie zasądzenia odsetek od wcześniejszego terminu.

Powód wygrał sprawę niemal w całości, wobec Sąd I instancji na podstawie art. 100 k.p.c. zasądził na jego rzecz całe koszty procesu, ich szczegółowe wyliczenie pozostawiając Referendarzowi Sądowemu.

Apelację od powyższego wyroku wniósł pozwany zaskarżając go w całości, zarzucając przedmiotowemu rozstrzygnięciu:

1. błędną wykładnię art. 49 ust. 1 ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim polegającą na przyjęciu, że przepis ten ustanawia zasadę redukcji proporcjonalnej całkowitego kosztu kredytu;
2. błędną wykładnię art. 16 ust. 1 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/48/WE z dnia 23 kwietnia 2008 r. w sprawie umów o kredyt konsumencki oraz uchylającą dyrektywę Rady 87/102/EWG polegającą na przyjęciu, że przepis ten ustanawia zasadę redukcji proporcjonalnej całkowitego kosztu kredytu;
3. będące rezultatem błędnej wykładni niewłaściwe zastosowanie art. 49 ust. 1 UKK polegające na uznaniu, że w stanie faktycznym niniejszej sprawy doszło do redukcji prowizji uiszczonej przez Kredytobiorcę (Cedenta), przez co roszczenie Powoda jest zasadne;
4. naruszenie prawa materialnego tj. art. 5 k.c. przez jego niezastosowanie do ustalonego w sprawie stanu faktycznego i w konsekwencji przyjęcie, że nie zachodzą przesłanki nadużycia prawa podmiotowego przez powoda w postaci żądania zwrotu części prowizji w oparciu o przepisy ochraniające konsumentów;
5. naruszenie prawa procesowego tj. art. 327¹ § 1 pkt 1 k.p.c. poprzez nie przedstawienie w uzasadnieniu wyroku argumentacji dotyczącej nie uwzględnienia przez Sąd zarzutu pozwanego o nadużyciu przez powoda prawa podmiotowego.

Przy tak postawionych zarzutach apelacji pozwany wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie kosztów procesu za obie instancje na rzecz pozwanego. Ewentualnie pozwany wniósł o uchylenie wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania, przy uwzględnieniu kosztów postępowania odwoławczego.

W odpowiedzi na apelację powód wniósł o jej oddalenie oraz o zasądzenie od pozwanego kosztów procesu.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja pozwanego nie zasługiwała na uwzględnienie.

W sprawie nie zaszły bowiem uchybienia skutkujące nieważnością postępowania, których wystąpienie Sąd Odwoławczy ma obowiązek wziąć pod uwagę z urzędu - art. 378 § 1 k.p.c., ani także nie doszło do naruszeń, na które w apelacji wskazał pozwany. Sąd Rejonowy w toku postępowania nie dopuścił się zarzucanych mu uchybień, a rozstrzygnięcie – zarówno co do podstawy faktycznej, jak i prawnej – jest w ocenie Sądu Okręgowego słuszne i w pełni odpowiadające prawu. Sąd Rejonowy wbrew twierdzeniom apelującego dokonał trafnej oceny zgromadzonego materiału dowodowego i na tej podstawie poczynił prawidłowe ustalenia faktyczne. Do ustalonego stanu faktycznego zastosowane zostały właściwe przepisy prawa materialnego, które zostały prawidłowo zinterpretowane. W tym stanie rzeczy Sąd Okręgowy, dzieląc ustalenia faktyczne i poglądy prawne Sądu Rejonowego, przyjmuje je za własne.

Sąd Okręgowy ocenił, iż uzasadnienie Sądu I instancji jest zgodne z treścią art. 327¹ § 1 k.p.c., zgodnie z którym uzasadnienie wyroku powinno zawierać wskazanie podstawy faktycznej rozstrzygnięcia, obejmującej ustalenie faktów, które sąd uznał za udowodnione, dowodów, na których się oparł, i przyczyn, dla których innym dowodom odmówił wiarygodności i mocy dowodowej oraz wyjaśnienie podstawy prawnej wyroku z przytoczeniem przepisów prawa. Tym samym, zastrzeżenia pozwanego odnoszące się do uzasadnienia zaskarżonego wyroku Sąd Okręgowy oddalił jako bezpodstawne.

Istota rozstrzygnięcia niniejszej sprawy sprowadzała się do udzielenia odpowiedzi na pytanie, czy uiszczona przez poprzednika prawnego powoda prowizja od udzielenia kredytu, podlegała częściowemu zwrotowi, z uwagi na wcześniejszą spłatę kredytu.

Uprawnienia takiego powód upatrywał w treści art. 49 ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim (tj. Dz.U. z 2018 r., poz. 993), zgodnie z którym w przypadku spłaty całości kredytu przed terminem określonym w umowie, całkowity koszt kredytu ulega obniżeniu o te koszty, które dotyczą okresu, o który skrócono czas obowiązywania umowy, chociażby konsument poniósł je przed tą spłatą. Jednocześnie zgodnie z treścią art. 5 ust. 6, omawianej ustawy całkowity koszt kredytu to wszelkie koszty, które konsument jest zobowiązany ponieść w związku z umową o kredyt, w szczególności: a) odsetki, opłaty, prowizje, podatki, marże jeżeli są znane kredytodawcy oraz b) koszty usług dodatkowych, w szczególności ubezpieczeń, w przypadku gdy ich poniesienie jest niezbędne do uzyskania kredytu lub do uzyskania go na oferowanych warunkach – z wyjątkiem kosztów opłat notarialnych ponoszonych przez konsumenta. Powyższe, w ocenie Sądu Okręgowego, jest równoznaczne z ustaleniem, iż powodowi, jako następcy prawnemu konsumenta, należy jest częściowy zwrot prowizji.

Zdaniem Sądu Okręgowego podzielić należy twierdzenia Sądu Rejonowego, iż obowiązek obniżenia całkowitego kosztu kredytu odnosi się do wszystkich kosztów, które są rozłożone w czasie, które dotyczą okresu, o który skrócono czas obowiązywania umowy. W ocenie Sądu Okręgowego, nie miał racji apelujący przyjmując, że pobrana prowizja miała charakter jednorazowy, z uwagi na fakt, że została pobrana za czynność w całości zrealizowaną z chwilą uruchomienia kredytu. Nie jest również słuszny pogląd, że prowizja nie jest ponoszona za okres, o który skrócono czas obowiązywania umowy.

Sąd Okręgowy ma świadomość, że kwestia powyższa był różnie interpretowana w orzecznictwie Sądów, jednak aktualnie została jednoznacznie rozstrzygnięta przez Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej w orzeczeniu z dnia 11 września 2019 r. (sygn. akt C-383/18), zgodnie z którym art. 16 ust. 1 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/48/WE z dnia 23 kwietnia 2008 r. w sprawie umów o kredyt konsumencki oraz uchylającej dyrektywę Rady 87/102/EWG należy interpretować w ten sposób, że prawo konsumenta do obniżki całkowitego kosztu kredytu w przypadku wcześniejszej spłaty kredytu obejmuje wszystkie koszty, które zostały nałożone na konsumenta. Co więcej, należy się również zgodzić się ze stanowiskiem Sądu Najwyższego wyrażonym w uchwale z dnia 12 grudnia 2019 r. (III CZP 45/19, OSNC 2020/10/83), że przewidziane w art. 49 ust. 1 ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim (tekst jedn.: Dz. U. z 2019 r. poz. 1083) uprawnienie konsumenta do obniżenia całkowitego kosztu kredytu w przypadku jego spłaty w całości przed terminem określonym w umowie obejmuje także prowizję za udzielenie kredytu. W ocenie Sądu Okręgowego niezasadnym jest stanowisko pozwanego, jakoby Sąd Rejonowy dokonał błędnej wykładni dyrektywy PE i Rady czy też art. 49 ustawy o kredycie konsumenckim.

Konkludując w całej rozciągłości należy podzielić wywód jurydyczny zaprezentowany przez Sąd Rejonowy. W świetle powyższych orzeczeń nie ulega bowiem wątpliwości, że również prowizja będzie tym kosztem, który podlega proporcjonalnemu zwrotowi w razie wcześniejszej spłaty kredytu.

Zarzut naruszenia art. 5 k.c. również jest nieprawidłowy. Powód rzeczywiście jest przedsiębiorcą, jednak nabył on roszczenie na skutek w pełni ważnej i skutecznej umowy opartej na art. 509 k.c. Uwzględnienie tego zarzutu powodowałoby po pierwsze pozbawienie jakiegokolwiek celu umowy cesji i zaburzałoby jej podstawowe założenia, a po drugie pozbawiałoby możliwości dochodzenia roszczenia przez osobę inną niż pierwotny wierzyciel. Nabywca bowiem wstępuje w prawa i obowiązki cedenta. Ponadto należy przychylić się do stanowiska Sądu I instancji, w którym to podnosił on, że posiadane przez te osoby (nabywcę wierzytelności i cedenta) cechy nie mają znaczenia dla tego roszczenia. Co więcej, możliwość zbycia takiej wierzytelności przez konsumenta została potwierdzona w uchwale Sądu Najwyższego z dnia 6 kwietnia 2018 r. (sygn. akt III CZP 114/17), gdzie zaakcentowano, iż fakt, że wierzytelność wynika z umowy z udziałem konsumenta, nie powoduje, że jest niezbywalna. Może ona być zbyta przez konsumenta nawet na rzecz osoby mającej status przedsiębiorcy. Sąd Najwyższy zauważył ponadto, że wierzytelność taka może powstać tylko na rzecz strony umowy, która jest konsumentem. Jeżeli jednak już powstanie, to z punktu widzenia interesów drugiej strony, czyli przedsiębiorcy będącego dłużnikiem konsumenta, jest bez znaczenia, czy zapłaci dłużną sumę do

rąk konsumenta, czy do rąk osoby, na którą konsument przelał swoją wierzytelność. Cesja przez konsumenta takiej wierzytelności nie zagraża interesom dłużnika. W związku z powyższym uznać należało, że strona powodowa nabyła wierzytelność od pożyczkobiorcy w takim stanie, w jakim wierzytelność ta przysługiwała pożyczkobiorcy.

Mając powyższe na uwadze Sąd Okręgowy na podstawie art. 385 k.p.c. oddalił apelację, o czym orzekł jak w punkcie pierwszym punkcie sentencji wyroku.

O kosztach postępowania przed Sądem II instancji orzeczono na podstawie art. 98 k.p.c. w zw. z § 2 pkt 3 w zw. z § 10 ust. 1 pkt. 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (tekst jednolity Dz.U. z 2018 r. poz. 265), zasądzając od pozwanego na rzecz powoda kwotę 450 zł.